

Ikt. sz.: EUB-40/50-4//2015.

EUB-29/2015. sz. ülés
(EUB-52/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Európai ügyek bizottságának**
2015. november 23-án, hétfőn, 9 óra 46 perckor
az Országház főemelet 66. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató az Európai Bizottság 2015. évi bővítési csomagjáról</i>	5
<i>Az elnök felvezetője</i>	5
<i>Dr. Dux László tájékoztatója</i>	5
<i>Kérdések, hozzászólások, észrevételek</i>	11
<i>Tájékoztató az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye párizsi konferenciáján képviselendő magyar és európai uniós álláspontról</i>	15
<i>Szabó Zsolt tájékoztatója</i>	16
<i>Kérdések, észrevételek</i>	18
<i>Szabó Zsolt válasza</i>	19
<i>Az ülés bezárása</i>	21

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató az Európai Bizottság 2015. évi bővítési csomagjáról
2. Tájékoztató az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye párizsi konferenciáján képviselendő magyar és európai uniós álláspontról

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Tessely Zoltán (Fidesz)**, a bizottság alelnöke

Bana Tibor (Jobbik), a bizottság alelnöke
Csöbör Katalin (Fidesz)
Firtl Mátyás (KDNP)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Hörcsik Richárd (Fidesz) Tessely Zoltánnak (Fidesz)
Farkas Flórián (Fidesz) Csöbör Katalinnak (Fidesz)
Gyopáros Alpár (Fidesz) Firtl Mátyásnak (KDNP)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Juhász László főtanácsadó
Dóczy Zsuzsánna munkatárs
Dr. Tamás Csaba Gergely szakmai tanácsadó

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Dux László főosztályvezető (Külgazdasági és
Külgymisztérium)
Szabó Zsolt államtitkár (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)
Schmuck Erzsébet országgyűlési képviselő (LMP)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 46 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

TESSELY ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Szép jó reggelt kívánok mindenkinek! Köszöntöm kedves képviselőtársaimat. Megállapítom, hogy bizottsági ülésünk határozatképes.

Eseti képviseleti megbízásokat szeretnék bejelenteni: jómagam Hörcsik elnök urat helyettesítem; Firtl Mátyás képviselő úr Gyopáros Alpár képviselő urat helyettesíti. Szeretettel köszöntöm munkatársainkat és a megjelent vendégeket, valamint az első napirendi pontunk előadóját, dr. Dux László főosztályvezető urat is.

Elsőként kérdezem képviselőtársaimat, hogy a forгатókönyv szerint a meghívóban szereplő napirenddel egyetértenek-e, amely a következő: tájékoztató az Európai Bizottság 2015. évi bővítési csomagjáról, első napirendi pontként, valamint: tájékoztató az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye párizsi konferenciáján képviselendő magyar és európai uniós álláspontokról, ez lesz a második napirendi pontunk. *(Csöbör Katalin megérkezik a bizottság ülésére.)*

Kérem, hogy szavazzunk! Aki a napirendet elfogadja, kérem, hogy most jelezze! *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy öt szavazattal a napirendet elfogadtuk.

Napirend előtt szeretném tájékoztatni a bizottság tagjait, hogy Firtl Mátyás és Legény Zsolt képviselő urak november 19-én részt vettek az Európai Parlament alkotmányügyi bizottsága által az Európai Unió intézményi fejlődésének jövőjéről szervezett parlamenti találkozón Brüsszelben.

Tájékoztató az Európai Bizottság 2015. évi bővítési csomagjáról

Az elnök felvezetője

És akkor rátérnénk az első napirendi pontunkra. Az Európai Bizottság november 10-én fogadta el a 2015. évi bővítési csomagját és a bővítési folyamatban részt vevő egyes országokra vonatkozó országjelentéseit. Bizottságunk feladatának érzi, hogy megvitassa a bővítési csomagot.

A napirendi pont aktualitását az is adja, hogy a jelenlegi menekültügyi válság rámutatott: elengedhetetlenül fontos az együttműködés az Európai Unió és a délkelet-európai országok között.

Erre mutatott rá az is, hogy Orbán Viktor kormányfő az elmúlt héten a macedón miniszterelnökkel folytatott tanácskozásán rámutatott, hogy Magyarország stratégiaileg abban érdekelt, hogy a közte és Görögország között lévő balkáni terület minden országa tagja legyen az Európai Uniónak és a NATO-nak. Átadom a szót a főosztályvezető úrnak, parancsoljon!

Dr. Dux László tájékoztatója

DR. DUX LÁSZLÓ főosztályvezető (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Köszönöm szépen a meghívást, és köszönjük szépen, hogy a korábbiakhoz hasonlóan az idén is röviden beszámolhatunk a Bizottság éves bővítési jelentéséről.

Ahogy az elnök úr is utalt rá, november 10-én jelent meg, ami egy hónapos késedelmet jelent, tehát eredetileg október 12-ére volt meghirdetve a bemutatás dátuma. A késést hivatalosan ugyan nem indokolták meg, nem kapott senki hivatalos tájékoztatást, de egyértelmű, hogy a törökországi választások miatt került sor a több, mint egy hónapos csúsztatásra, és ez mutatja, hogy annak ellenére, hogy nagyobb döntésre nem számítunk a csatlakozási tárgyalások vagy a bővítési országok kapcsán,

ugyanakkor a migrációs válság miatt a politikai kontextus a Nyugat-Balkán és Törökország esetében is most eléggé érzékeny. Emiatt talán kiemelt figyelem irányult erre a témára, amit mutat ez az időbeli csúsztatás is.

Úgy kezdeném, hogy beszélnék pár szót arról, hogy milyen módszertani változtatásokat vezetett be idén a Bizottság, ez elsősorban Juncker elnöknek és Hahn biztosnak - gyakorlatilag ez az első jelentésük - köszönhető. Ezt követően pedig gyorsan végigszaladnék az egyes országokon, hogy nagyjából állnak; és utána csak nagyon röviden beszélnék arról, hogy magyar részről mi az álláspontunk, illetve arról, hogy milyen kérdések kapcsán várunk jelentősebb vitát a következő hetekben, amiket felvezetnek a december 15-ei Általános Ügyek Tanácsára, ahol a korábbi évekhez hasonlóan egy következtetést fog elfogadni a Tanács is bővítésről.

A módszertani változtatások közül az első az, hogy a Bizottság idén nem egy egyéves stratégiát hirdetett meg, hanem egy négyéves stratégiát hirdetett meg, ami azt jelenti, hogy gyakorlatilag a Juncker-bizottság mandátuma végéig ez a keret lenne, amit csak akkor módosítanak, ha szükséges. Ezt magyar részről mi úgy tekintjük, hogy elfogadható. A korábbi években elég sokszor látszódott, hogy eléggé meg kellett erőltetnie magát a Bizottságnak ahhoz, hogy minden évben valami jelentős, úgymond stratégiai elemet tudjon meghirdetni, ezért ez számunkra nem jelent problémát.

Ugyanakkor az is nagyon fontos, hogy Juncker elnöknek volt tavaly az a bejelentése, hogy az ő elnöksége alatt nem kerül sor az Európai Unió további bővítésére. Ezt megismétli maga a jelentés szövege is. Tehát ez ilyen szempontból ugyanakkor nyilván azt is mutatja, hogy ez most már írásban is megjelent. Viszont magyar szempontból talán fontosabb, amit Juncker elnök tavaly is mondott, hogy a technikailag folyamatban lévő tárgyalások már továbbra is folytatódni fognak, és nagyon fontos, hogy a stratégia gyakorlatilag azokat az elemeket ismétli meg, mint a korábbi években is; erre mindjárt még visszatérek.

Szintén módszertani újítás, ami már többéves munka eredménye, hogy megpróbálták a jelentés szerkesztését is átalakítani, és kicsit olvashatóbbá, tehát fogyasztóbarátabbá tenni. Ez ellen nyilván nincs kifogásunk, tehát ez ilyen szempontból nyilván nem jelent senkinek sem problémát, hogy ez könnyebben fogyasztható.

Szintén egy újabb törekvés, hogy próbál úgy fogalmazni a Bizottság, hogy összehasonlíthatóbb legyen az egyes országok előrehaladása. Tehát gyakorlatilag egy ötfokozatú skálát hirdetett meg, és mind a 35 tárgyalási fejezet esetében vagy a tárgyalásokat még meg nem kezdett országok esetében az *acquis* különböző területeit ennek az ötfokozatú skálának megfelelően értékeli, ami elvileg elősegítené azt, hogy jobban összehasonlítható legyen, hogy az adott ország hol áll, és az elmúlt egy évben hová jutott, tehát előrehaladt, stagnált vagy akár olyan is előfordult, sajnos több esetben is megállapította a Bizottság, hogy visszafelé volt elmozdulás.

Ezenkívül öt területen pilot jelleggel, ennél egy még újabb módszertani megközelítést alkalmazva, még részletesebben és még inkább egy átalakított rendszerben jelent, ezek elsősorban a jogállamisággal kapcsolatos kérdések, illetve itt a statisztika és a közigazgatás megjelenítése szerepel. Ezt magyar részéről - lehet, hogy már mondtam ezeket - nyilván mindenféleképpen üdvözljük. A bővítési országok részéről érzékelhető volt egy bizonyos félelem, hogy milyen hatása lesz, ha kiderül, hogy bizonyos területen az egyikük, amelyik különben úgy néz ki, hogy nagyon előrehaladott állapotban áll, rosszabb minősítést kap, és emiatt ők egy kicsit ódzkodtak ettől az újfajta megközelítéstől, de úgy néz ki, hogy ezt azért sikerült úgy kommunikálni, meg azért eléggé kiegyensúlyozott képet adtak, tehát mindenki tud

valami pozitívumot is felmutatni, ezért ez igazából, amennyire mi látjuk az országokból érkezett jelentésekből, nem okozott akkora problémát.

Visszatekintve a 2004 előtti csatlakozásra, azért mindenféleképpen azt is látjuk, hogy akkor legalábbis magyar részről érzékelhető volt, hogy annak volt hatása, hogy kvázi egy verseny volt a különböző országok között, és ha valaki az egyik évben az egyik területen egy kicsit rosszabb minősítést kapott, akkor próbálta a következő évben ezt valamennyire javítani. De ezeknek a módszertani kérdéseknek az eredményét nyilván jövőre fogjuk igazából látni, amikor már egy teljes évet az előző évvel összehasonlított alapon tudnak majd értékelni a Bizottság szakértői. Ennyit a módszertani kérdésekről.

A bővítési stratégiában, tehát ebben a négyéves stratégiában gyakorlatilag a korábbi évek paneljait ismétli meg a Bizottság, tehát hitet tesz a bővítési politika mellett, ez főleg nyilván a Juncker-kijelentés fényében fontos, hogy azért továbbra is nagyon hangsúlyosan kiemeli a stabilitási tényezőket, a gazdaságra gyakorolt pozitív hatásait, tehát ez mindenféleképpen pozitívuma, különben pedig ugyanúgy azt a megközelítést alkalmazza, amit már Füle biztos is meghirdetett, hogy az alapok először, tehát a „fundamental first”, ami pedig azt jelenti, hogy a jogállamisági kérdésekre, a gazdasági alapokra és a közigazgatás minőségére próbálják a legnagyobb hangsúlyt fektetni, mivel úgy látják, hogy ez a három olyan kérdés, ami, ha jól működik, akkor a többi fejezet kapcsán, a többi téma kapcsán várhatóan viszonylag jól előre lehet haladni.

Szintén ilyen alapvető kérdésként jelentkezik a regionális együttműködés, tehát, hogy az országok egymással hogyan működnek együtt, és ezenkívül pedig idén érthető okokból megjelenik a migráció mint téma. A migráció kapcsán viszont azt kell kihangsúlyozni, hogy eléggé leíró jellegű a jelentés, tehát gyakorlatilag felsorolja, hogy milyen találkozók voltak, milyen konferenciák voltak, milyen döntéseket hoztak ott, de igazából újfajta javaslatokat nem fogalmaz meg, ami szerintünk helyén is van így, mert nyilván a migráció nem elsősorban egy bővítési téma, hanem inkább az igazságügyi és a belügyminiszterek feladata. Tehát ilyen szempontból ez számunkra elfogadható, hogy nem ebben a dokumentumban fogalmaz meg az Európai Bizottság új javaslatokat, hanem ezt meghagyja az arra illetékes fórumoknak.

Gyorsan beszélnék néhány szót az egyes országokról. Montenegróval kezdeném, mivel úgy tűnik, hogy továbbra is Montenegró áll legelől. Hús tárgyalási fejezetet már megnyitottak, és kettőt már le is zártak, úgyhogy mindenképpen visszaköszön a jelentésben is, hogy viszonylag náluk a legfejlettebb vagy a leginkább előrehaladott a felkészültség. Az is nyilván fontos, hogy Montenegró esetében idén elsősorban a NATO-csatlakozásra helyeződött a hangsúly; elvileg nem függ össze a kettő, ugyanakkor pont a jogállamiság kapcsán azért voltak olyan félelmek, hogy ha esetleg a Bizottság egy negatív értékelést adna, az felhasználható lehet arra, hogy a NATO meghívását valamilyen formában megkérdőjelezzék. Erre szerencsére nem került sor, úgyhogy egyelőre úgy tűnik - de ez nem az én hatáskörömbé tartozik -, hogy a december 1-2-ai NATO-találkozón meghívást fog kapni. Ez mindenféleképpen pozitívum. Ugyanakkor Montenegró esetében is azért egyrészt felhívja a figyelmet arra, hogy a jövő évi választások előtt végre kell hajtani a választási reformot, amiben korábban megállapodtak, illetve Montenegró esetében elsősorban az ország kis méretének köszönhetően továbbra is problémát jelent a közigazgatás felkészültsége és a mérete, tehát egy nagyon kis országról van szó, ahol nagyon kevés ember foglalkozik ezekkel a témákkal, és ez azért okoz bizonyos szűk keresztmetszeteket.

Szerbiával folytatnám. Szerbia esetében is alapvetően pozitív az országjelentés. A Bizottság utal arra, hogy hamarosan megnyitásra kerülhetnek az első tárgyalási

fejezetek. Ez várhatóan a 32. pénzügyi ellenőrzés és a 35. egyebek fejezet lesz. Elsősorban itt az egyebek fejezet fontos, mert az egyebek fejezet tartalmazza a Koszovóval folytatott dialógus kérdéseit, és egyes tagállamok ezt összekötötték a többi fejezettel, és azt mondták, hogy addig nem lehet más tárgyalási fejezetet megnyitni, amíg ez a fejezet nem nyílik meg. Tehát, ha most december közepén sor kerül az első tárgyalási fordulóra, és megnyitásra kerül ez a két fejezet, akkor várhatóan elhárul az akadály az elől, hogy a továbbiakban már ténylegesen a technikai felkészültség szintjének megfelelően kerüljön sor a fejezetnyitásokra.

Ezzel összefüggésben kell elmondani, hogy a két talán legfontosabb fejezet, a 23. igazságszolgáltatás és alapjogok, illetve a 24. bel- és igazságügyi együttműködés esetében már munkacsoporti vitán van a fejezetnyitó benchmark értékelése, ami azt jelenti, hogy a jövő év első felében, első pár hónapjában várhatóan ezek is megnyitásra kerülnek. Ez szintén azért fontos, mert ez az alapok első megfogalmazása az új megközelítése ezeknek a jogállamisági kérdéseknek, ebből kifolyólag ezt a két fejezetet a folyamat elején kell megnyitni, és sok tagállam azt mondja, hogy a többi fejezettel majd ezek után akar csak foglalkozni. De mondom, itt eléggé jól állnak.

Ennek kapcsán magyar részéről nagyon fontos, hogy a 23. fejezet tartalmazza a kisebbségi kérdéseket, és a 23. fejezet akciótervével összefüggésben Szerbiának egy külön kisebbségvédelmi akciótervet is el kell fogadnia, és ennek is folyik az előkészülete. Itt a nemzeti tanácsokkal létrehoztak egy munkacsoportot, az első szöveg már elkészült, most ennek megy a további egyeztetése, és ebben magyar szakértők is részt vesznek, elsősorban az Igazságügyi Minisztérium az, amely ebben eléggé aktívan részt vesz, és próbálja segíteni önmagában a felkészülését, arra is ügyelve, hogy a magyar kisebbségvédelmi szempontok is hangsúlyosan megjelenjenek. (*Schmuck Erzsébet belép az ülésterembe.*)

Rátérnék a következő országra, ez Macedónia lenne. Macedónia esetében sajnos a belpolitikai botrányoknak, elsősorban ennek a lehallgatási botránynak köszönhetően nem fest túl pozitív képet a Bizottság, tehát Macedónia az egyik ország, amelyik esetében a Bizottság úgy értékeli, hogy több témában sajnos visszafelé is beindultak bizonyos folyamatok. Magyar részről ezt mi úgy látjuk, hogy ez nagyrészt annak köszönhető, hogy Macedóniát túl régóta várakoztatja az Európai Unió. Hatszor tett az Európai Bizottság javaslatot arra, hogy kezdődjenek meg a csatlakozási tárgyalások Macedóniával, de sajnos a névvita miatt nem volt meg az egyhangú döntés a Tanácsban. Ezért gyakorlatilag hat éve várakozik. Nyilván azért a végtelenségig nem lehet ezt kitolni. Szokták azt mondani, hogy a bővítés olyan, mint a biciklizés, hogy ha valaki megáll, akkor eldől. Tehát Macedónia sajnos elég jól példázza ezt.

Ugyanakkor az nagyon fontos, hogy szerencsére júniusban-júliusban sikerült elérni az ellenzék és a kormánypártok között egy megállapodást, és ennek megkezdődött a végrehajtása is, tehát most már az ellenzéki pártok részéről is delegáltak minisztereket, és elvileg áprilisban előrehozott választásokra fog sor kerülni. És ennek a megállapodásnak köszönhetően végül is a Bizottság aztán megismételte a tárgyaláskezdésre vonatkozó ajánlását, de feltételes módban, azzal, hogy ha sikeresen sor kerül áprilisban az előrehozott választásokra, és addig is ennek a júniusi-júliusi megállapodás elemeit végrehajtják, akkor ennek következtében fenntartja a tárgyaláskezdésre vonatkozó ajánlását.

Macedónia és Szerbia kapcsán még fontos megemlíteni, hogy mind a két ország esetében a Bizottság pozitívan értékeli a migrációs válságban betöltött szerepét, ezért kvázi megveregeti a vállukat, vagy dicséretet kapnak.

Visszatérve Macedóniára. Itt nyilván az lesz a kérdés, hogy ha jól mennek a dolgok, és tényleg végrehajtják ezt a júniusi-júliusi megállapodást, akkor gyakorlatilag ugyanott leszünk, mint most, vagy pár hónappal ezelőtt voltunk, mert ugyanúgy felmerült kérdésként, hogy jó, akkor megkapták a tárgyaláskezdesre vonatkozó ajánlást, de kérdés, hogy a Tanácsban meglesz-e az egyhangúság ahhoz, hogy érdemben is megkezdődhessen ez a folyamat. Tehát magyar részről ezt mindenféleképpen nagyon támogatnánk; és magyar részről volt az a javaslat, hogy ezt a csatlakozási tárgyalások során lehetne kezelni, ahogy például a szerb-koszovói dialógusra viszonylag egy kidolgozott módszertana van az Európai Uniónak.

A következő ország Albánia lenne. Albánia esetében eléggé pozitív a jelentés. Ők tavaly kapták meg a tagjelölti státuszt, és különböző kulcsterületeken kell további reformokat végrehajtani; ezeket összességében pozitívan értékeli. Ugyanakkor idén még nem tesz a Bizottság javaslatot arra, hogy meg is kezdődjenek a csatlakozási tárgyalások Albániával, de valószínűleg ezt Albánia is tudta már előre, és ezért el is fogadja, hogy valóban objektív, és azért van még elég sok feladat, amit végre kell hajtani. Itt a kérdés inkább az, hogy ha folytatódik ez a viszonylag pozitív tendencia, akkor jövőre sor kerülhet-e a tárgyaláskezdes megajánlására a Bizottság részéről, illetve hogy a Tanácsban erről sikerül-e dönteni majd, várhatóan a jövő év folyamán valamikor, várhatóan év végén. Tehát magyar részről úgy látszik, hogy ők jól haladnak, és mindenféleképpen egy pozitív fejlemény, hogy Albánia sokáig lemaradt ebben a folyamatban, és ők most szintén, úgy tűnik, kezdenek felzárkózni, vagy kezdenek beindulni már érdemben is a felkészülésben.

Bosznia-Hercegovina esetében a Bizottság úgy fogalmaz, hogy az ország visszakerült a reformok útjára. Tehát itt szintén egy elég hosszú belpolitikai válság volt, aminek nagyon sok oka van. Ebbe most nem akarnék belemenni, de elsősorban a daytoni megállapodás során létrehozott alkotmányjogi rendszernek, berendezkedésnek köszönhető, hogy egy rendkívül bonyolult, nagyon sok kormányból, nagyon sok szereplőből álló rendszer van, ami nyilván megnehezíti az együttműködést és a gyors döntéseket. De úgy értékelik a Bizottságban, hogy a júliusban elfogadott reformmenetrend végrehajtása egyelőre halad. És úgy néz ki, hogy ha ez a tendencia folytatódik, akkor az ő esetükben sem zárható ki, hogy ha benyújtják a tagsági kérelmüket, akkor a Bizottság azt pozitívan fogja elbírálni.

Aztán rátérnék, csak röviden, Koszovóra. Koszovó esetében nagyon fontos fejlemény idén, hogy aláírásra került a társulási és stabilizációs megállapodás. Pár héttel ezelőtt került sor az aláírására. Ez egy viszonylag hosszú folyamat volt. Nyilván Koszovó esetében nagyon megnehezít bármiféle együttműködést, hogy van öt olyan tagállam, amelyik nem ismeri el Koszovó függetlenségét, de ennek az STM-nek az aláírása mindenféleképpen egy pozitív lépés.

Az értékelés elég pozitív, ugyanakkor Koszovó esetében meg kell említeni, hogy azért a jelentés megjelenése óta, tehát november 10. óta elsősorban az UNESCO-tagság sikertelen szavazását követően azért beindultak bizonyos belpolitikai folyamatok, amik azért kérdőjelessé teszik azt, hogy a Belgrád-Priština-párbeszéd milyen formában fog, vagy ilyen ütemben tud-e folytatódni. Tehát reméljük, hogy ez így lesz, és mi magyar részről mindenféleképpen támogatjuk, hogy ez így legyen, és mind a két ország párhuzamosan haladjon az integráció útján. Ez a folyamat igazából akkor lehet sikeres, ha mind a kettő, tehát Szerbia és Koszovó valamennyire, nyilván nem párhuzamosan, mert Szerbia sok szempontból nyilván előrébb tart, de azért Koszovó is megteszi a következő lépéseket, és magyar részről ehhez nyilván minden támogatást meg kívánunk adni.

És utoljára hagytam Törökországot, amelyik az Európai Uniónak nyilván egy stratégiai partnere. Ugyanakkor az idei évben a migrációs válság és az erre tett közös próbálkozások, az EU-Törökország akcióterv elfogadása, gyakorlatilag most ez határozta meg az EU-Törökország kapcsolatokat, és ezért a bővítési csomag nem kapott akkora hangsúlyt.

A csomag összességében sok szempontból dicséri Törökországot, tehát például azért, hogy mondjuk 2 millió szír menekültet ellátnak, ugyanakkor azért a package meg is állapítja, hogy két választásra is sor került az elmúlt év során. Azért azt is megállapítja, hogy elég sok terület van, visszafelé is megindultak bizonyos tendenciák, elsősorban a szólásszabadság, a gyülekezési szabadság kérdése területén; illetve azt is említi a jelentés, hogy a kurdkérdés megoldására az elmúlt időben beindult demokratizációs folyamat gyakorlatilag megállt, vagy sok szempontból talán visszafelé is megindultak bizonyos tendenciák. Ugyanakkor azt is látni kell, hogy a gazdasági értékelés továbbra is elég pozitív, bár a gazdasági fejlődés Törökországban is lassult, de az továbbra is pozitív; és továbbra is látszik, hogy Törökország, mivel már nagyon régóta ebben a folyamatban van, illetve egy nagyon nagy országról van szó, amelyiknek nyilván mások az adminisztratív kapacitásai, azért továbbra is sok olyan terület van, ahol Törökország relatíve jól áll, tehát a többi tagjelölthöz képest viszonylag felkészült.

Ami fontos, hogy a Bizottság a jelentésében jelzi azt, hogy ő egyrészt javasolja azt, hogy a 17-es, monetáris unió fejezet még az idén megnyitásra kerüljön. Úgy néz ki, hogy ennek adottak a feltételei a Tanácsban is, tehát két év után várhatóan újabb fejezetnyitásra kerül sor Törökországgal. Ugyanakkor fontos, bár a sajtóban ez elég sokszor összekapcsolásra kerül a mostani migrációs válsággal, hogy a 17-es fejezet megnyitása ettől függetlenül már valamennyire elő volt irányozva. Ez elsősorban a francia álláspont megváltozásának köszönhető, hogy úgy néz ki, erre talán az idén sor kerülhet.

Ugyanakkor vannak más fejezetek, amelyek valamilyen okból elakadtak az elmúlt években. Ezeket felsorolom: a 15., energia fejezet; a 23. és a 24. fejezetek, amiket már említettem; a 26-os, a kultúra, illetve a 31-es, a közös kül- és biztonságpolitika. Ezt ugyan nem említi külön a Bizottság, de az első négyet úgy említi a jelentésekben a Bizottság, hogy a Bizottság javasolni fogja, hogy ezek a fejezetek ismét a Tanács napirendjére kerüljenek valamilyen formában. Úgyhogy ez ilyen szempontból mindenféleképpen érdekes lesz.

Ugyanakkor Törökország továbbra is szorosan összefügg a Ciprus-kérdéssel, és a fejezetnyitásokhoz vagy bármilyen más elmozduláshoz, előrelépéshez, akár a vízummenetrend kapcsán is, egyhangú döntések szükségesek, ezért mi úgy látjuk, hogy a Ciprus-kérdés addig is, továbbra is megoldásra szorul, vagy legalábbis valamilyen pozitív elmozdulás szükséges ahhoz, hogy itt előrelépésre kerülhessen sor.

A Ciprus-kérdés kapcsán pedig annyit mondanék, hogy a szöveg a korábbi évek szövegét ismétli meg, tehát egy eléggé patikamérlegen kimért szöveg van, viszont az fontos, nincs túl sok információnk arról, de egyelőre viszonylag pozitív hírek kaphatóak arról, hogy a két közösség között folyamatban lévő tárgyalások milyen irányba mennek. Tehát akár azt sem lehet kizárni, hogy egy pozitív forgatókönyv alapján, hogy ha itt is sikerül akár elmozdulást elérni, akkor jövőre akár a török csatlakozási folyamatba is egy viszonylag jelentősebb lendület kerülhet.

Összességében annyit mondanék még el zárásképpen, hogy Magyarország részéről elfogadjuk és támogatjuk a Bizottság megállapításait. A módszertani kérdések értékelésére több időre van szükség, de ezt nyilván akkor lehet majd látni, hogyha majd több éven keresztül ezt a módszertant alkalmazza a Bizottság.

Ami magyar szempontból kritikaként megfogalmazódott, az az, hogy a jelentés stratégiai része a kisebbségek kapcsán csak a romákat és az LGBT-kisebbséget nevesíti, a nemzeti kisebbségekre csak az egyes tagjelöltek esetében tér ki a jelentés. Ez szerintünk azért nem túl szerencsés, ismerve a térség történelmét is, hogy azért a konfliktusok nagy része elsősorban az etnikumok közötti feszültségekből fakad. Tehát mindenképpen szerencsésebb lenne, ha mondjuk vallási vagy nemzeti kisebbségekről is részletesebben jelentene a Bizottság.

Erre nyilván majd a következőkben próbáljuk felhívni a figyelmet. Illetve, végül tényleg csak annyit még, hogy a decemberi ÁÜT kapcsán arra számítunk, hogy elsősorban Macedónia, illetve Törökország az, ahol várhatóan nagyobb viták lesznek. Törökország esetében viszont közben folyamatban van ennek a csúcsnak az összehívása, amiről most nem tudok túl sokat mondani, de nyilván ez meg fogja határozni ezt, Törökország esetében azért valószínűleg magasabb szinten lesznek már addigra a döntések, ha lesznek, akár pozitív, akár negatív irányba.

Illetve esetleg még Albánia és Koszovó kapcsán fog felmerülni az, hogy mennyire legyen pozitív összességében a szöveg; Koszovó kapcsán pedig az, hogy az európai perspektíva megjelenítésére mennyi nyitottságot fognak mutatni a nem elismerő országok. Köszönöm szépen. Ennyit gondoltam bevezetésképpen, a kérdésekre pedig nagyon szívesen fogok válaszolni.

ELNÖK: Köszönöm szépen az előadást. Szeretettel köszöntöm Schmuck Erzsébet képviselőtársunkat, örülünk, hogy érdeklődik a mai előterjesztésünk és a mai munkánk iránt.

Köszöntöm Csöbör Katalin képviselő asszonyt, és eseti képviseleti megbízást is bejelentenek: Farkas Flóriánt képviseli a képviselő asszony.

És akkor képviselőtársaimat illeti a szó. Parancsoljanak! *(Bana Tibor jelentkezik.)* Bana alelnök úr, parancsoljon!

Kérdések, hozzászólások, észrevételek

BANA TIBOR (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm, elnök úr. Tisztelt Főosztályvezető Úr! Tisztelt Bizottság! Nem annyira kérdésem lenne, inkább véleményem.

Annak örülök, hogy a főosztályvezető úr az összefoglalója végén megemlítette kritikaként, hogy a kormány részéről is elfogadhatatlan, hogy a nemzeti kisebbségek kérdése minimálisan jelenik meg uniós szinten, így az országjelentésekben is, és kiemelten csak az LMBTQI-közösséggel foglalkozik ez a jelentés. Lassan már nem lesz egyébként olyan betű az ábécében, ami ne szerepelne itt, és ez szerintem különösen elfogadhatatlan akkor, ha ezt szembeállítjuk azzal, hogy a délvidéki magyarság ügye mennyire háttérbe szorul ebben a jelentésben, ami Szerbiára vonatkozik.

Nekünk az volt az álláspontunk már Románia EU-csatlakozása vonatkozásában is, hogy feltétel nélkül nem szabadott volna támogatnunk, tehát a székelyföldi autonómiát mindenképpen feltételül kellett volna szabni, és azt kérjük a kormánytól, hogy Szerbia esetében valóban tegyék meg ezt, tehát a délvidéki magyarság ügye, autonómiatörekvéseinek támogatása legyen elsődleges számunkra, és a tárgyalások során kétoldalú és az uniós szintű kapcsolatok esetében mindig hangsúlyosan jelenítsék ezt meg, és azt a véleményt, amit ön is megfogalmazott, valóban fontos képviselni minden lehetséges fórumon, hogy igenis szükség van arra, hogy az őshonos kisebbségek kérdése megjelenjen, és ezekről érdemi vita történjen, és az érdemi megoldások irányába tudjunk ellépni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök úr. Egyéb hozzászólás? (*Firtl Mátyás jelentkezik.*) Firtl Mátyás képviselő úr, parancsoljon!

FIRTL MÁTYÁS (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Főosztályvezető Úr! Köszönjük ezt a részletes összefoglalót. Egy gondolattal kapcsolódnék ahhoz, amit Bana alelnök úr említett. Természetesen egyetértünk a délvidéki magyarság kérdéskörével, annak a megjelenítésével, de azzal együtt arra azért felhívnám a figyelmet, mert rendszeresen a balkáni kérdésben elfeledkezünk arról - és én szeretném ezt elmondani -, hogy ott a hamu alatt még ott a parázs. Tehát, amikor ön megfogalmazta Koszovó és Szerbia kérdését, az nem lesz egy egyszerű dolog, de még továbbmegyek, ugyanez van Bosznia-Hercegovinában, hiszen ön is említette, hogy ott az a három nemzeti kisebbség - szóval nagyon bonyolult horvát, szerb, illetve bosnyák vonatkozásban ezeknek a kérdéseknek a felvetése. De amit fontosnak tartok elmondani az, hogy a soros elnökségünk előtt is Magyarország mindig is bővítéspárti volt, és tulajdonképpen hangsúlyozottan amellett kell érvelnünk továbbra is - mint már elnök úr részéről is elhangzott -, hogy Magyarország alapvető érdeke, hogy ezek a nyugat-balkáni államok, illetve a balkáni országok minél előbb valamilyen módon csatlakozhassanak. Egyrészt ön úgy fogalmazott - ugyan nem idetartozik -, hogy aki idáig csatlakozott az Európai Unióhoz, az előtte mindig megjárta a NATO-t, tehát valóban először a NATO-tagság merül fel, mint ahogy Montenegró esetében is, és ahogy ön is mondta, még az idén erre sor fog kerülni.

Macedónia esetében szintén egyetértünk azzal a megközelítéssel, hogy a névvita miatt bonyolult a kérdés, azzal együtt, amit jelen pillanatban Macedónia a migrációs nyomás terén tesz, tulajdonképpen példaértékű a többiekkel szemben. Mert az, hogy a horvát nemzetiségűt, mégiscsak azt tudom mondani, hogy szüretlenül küldi át egyrészt Szlovénia, másrészt Magyarország felé - éppenséggel ő már tag, ezért ezt megteheti. Szerbia ugyanezt nem teheti meg, mert különböző kritikákat fogunk megfogalmazni, ha nem teljesítési, akkor a csatlakozásában nehézség lép fel.

Törökország kapcsán azt a kérdést ön is megfogalmazta, de én is megteszem, hogy egyáltalán ekkora nagy nemzet vagy népesség esetén nem az hátráltatja-e az EU-felvételt, az EU-tagságot, hogy Törökország ilyen nagy. Mert, ha még egy ilyen nagyon nagy ellenpólus megjelenik Törökországban, azt miként szemléli Európa? Mert az egy dolog, hogy most a migrációs válság miatt kénytelenek vagyunk Törökországot figyelembe venni, de ezt megelőzően - ők már hosszú évek óta várakoznak - ennek látható jelei vannak-e azon túlmenően, hogy migrációs válság van? Törökország nagysága révén az Európai Unióban való megjelenése várható-e? Mert az egy dolog, hogy tárgyalgatunk velük, holott most már nem tudom, mióta várakoztatjuk őket, szemben a többiekkel, akik később jöttek, de hamarabb csatlakoztak, mint Törökország. Nekem ez lenne a kérdésem ezzel kapcsolatban. Tulajdonképpen arról, hogy mindegyiket fel kellene venni, az a véleményem, hogy Magyarországnak eminens biztonságpolitikai érdeke is, hogy a határai környezetében ezek az országok egyrészt EU-, másrészt NATO-tagok legyenek. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem, hogy van-e még kérdés. (*Csöbör Katalin jelentkezik.*) Csöbör Katalin képviselő asszony, parancsoljon!

CSÖBÖR KATALIN (Fidesz): Köszönöm szépen. Bár képviselőtársam szinte megkérdezte, amit én is gondoltam. Nagyon fontosnak tartom, hogy amikor az euroszkeptikusok részéről mindig másfajta vélemény is elhangzik, itt bővítésről tudunk beszélni. Amit szerettem volna megkérdezni, hogy melyik vélemény

artikulálódik jobban az Európai Unióban Törökország csatlakozása kapcsán. Vannak pró és kontra érvek. Most melyik látszik hangsúlyosabbnak? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Én is két kérdést szeretnék feltenni, az egyik hasonlóképpen Törökországgal kapcsolatos. Itt a migráció témaköre az országjelentésekben valóban szerepel, és ön úgy fogalmazott, hogy ez nem elsődlegesen bővítési téma, ugyanakkor azt látjuk, hogy egy jó tárgyalási pozíció ezeknek az országoknak a folyamatban. Valóban van-e ennek presszióértéke, tehát lehet-e ezzel a kérdéssel egy gyorsított eljárást eszközölni ezeknek az országoknak?

Firtl képviselő úr felvetésében Törökország kapcsán elmondta, hogy nagyon régóta váraкоznak, ez tíz évet jelent. Viszont nyilván, ha a földrajzi fekvését nézzük ennek az országnak, akkor nemcsak a mérete, hanem a földrajzi elhelyezkedése - mondjuk, a kontinensen való átnyúlása, hiszen az ország túlnyomó része már Ázsia - jelent-e problémát? Vagy ezekbe a jelentésekbe ez milyen módon szerepel? Ezt meg merjük-e fogalmazni?

Ugyanakkor az anyagokban az szerepel, hogy a jogállamiság és az alapvető jogok tekintetében vannak Törökországban problémák. Ezek milyen természetűek? Csak kis áthallással, mert hallottunk már ilyeneket, bennünket is értek ilyen kritikák, engem kifejezetten érdekelne, hogy hogyan látja ezt a jelentés, hogy ezek valós problémák, és ha igen, akkor ezek miben mutatkoznak meg. Ezzel kapcsolatosan még egy kérdés: az ankarai megállapodás kiegészítő jegyzőkönyve tekintetében, ami a Ciprusi Köztársasággal való kapcsolat rendezését célozza, itt hogyan állunk, és itt várható-e eredmény, illetve megoldás?

A másik kérdés a soros elnökségekkel kapcsolatos. A luxemburgi elnökségnek prioritása volt a bővítés. A kérdésem az lenne, hogy ez hogyan sikerült, tehát ők mit tudtak ehhez adni, mi volt a hozzáadott értéke. És érdekelne, hogy a holland elnökségnek milyen a megközelítése a bővítés vonatkozásában.

Visszaadom a szót a főosztályvezető úrnak.

Dr. Dux László válasza

DR. DUX LÁSZLÓ főosztályvezető (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Köszönöm szépen a kérdéseket, megpróbálok mindegyikre röviden reagálni. Az első hozzászólás inkább vélemény volt. Köszönjük szépen. Mi mindent meg fogunk tenni, tehát rajtunk nem fog múlni. Nyilván most Szerbia kapcsán itt a kisebbségvédelmi akcióterv az, ami a legfontosabb jelenlegi munkát adja, de azt követően is, ha a 23. fejezet megnyitásra kerül, egy viszonylag hosszú, tehát egy többéves folyamatban van lehetőség arra, hogy ezt folyamatosan figyelemmel kíséresse az EU és ennek részeként a tagállamok is. Erre talán van lehetőség. Ugyanakkor az is biztos, hogy mindent valószínűleg az EU nem fog a saját felvetéseként, tehát nyilván itt a bilaterális eszközöket és az EU-tárgyalások eszközeit együttesen kell ügyesen alkalmazni, mert nyilván vannak olyan témák, amik kapcsán az biztos, hogy az EU és a Bizottság soha nem lesz partner abban, hogy bizonyos kérdéseket felvessünk. De, ha ez így együtt jól működik, akkor szerintem biztos, hogy jelentős előrehaladást lehet elérni Szerbia EU-csatlakozásáig.

A NATO kapcsán csak annyit jegyeznie meg, hogy ott azért Szerbia esetében várhatóan náluk ez nem lesz ennyire automatikus, hogy NATO-tagság meg EU-tagság, de ez inkább csak észrevétel.

Törökországra megpróbálok egyben reagálni. Ők '63-ban kötötték meg a társulási megállapodást, 2005-ben - ahogy elnök úr is mondta - Horvátországgal együtt kezdte meg a csatlakozási tárgyalásokat, és nyilván nem haladnak túl gyorsan. Ennek többek között az is az oka, hogy sokszor török részről is felmerül az, hogy ők

ezt mennyire gondolják komolyan vagy éppen nem komolyan, és ebben látszik bizonyos hullámzás is, hogy különben milyen a geopolitikai helyzet, vagy éppen hogy látják az érdekeiket. Azt, hogy pozitív vagy negatív, szerintem elég nehéz megítélni. Ami biztos, hogy látszik, hogy azért a migrációs válság hatására talán a legfontosabb tagállam részéről is igen jelentős figyelem irányul most Törökországra. Tehát elsősorban talán a német álláspont az, amelyik most valamennyire változhatott. A többi ország kapcsán azért nem látom, hogy viszonylag akkora különbség lenne abban, amit eddig gondolt arról, hogy hagyományosan vannak olyan országok, amelyek inkább bővítésbarátabbak, vagy pozitívnak tartják, ha ez ilyen irányba mozog, és vannak, amelyek inkább a meglévő keretek továbbfejlesztésére helyeznék a hangsúlyt és nem annyira a további bővítésre.

Ez, azt hiszem, túl nagy változást nem hozott, inkább az van, hogy sokkal nagyobb figyelem irányul most Törökországra, mert azért az nyilván látszik, hogy nekik azért kulcsszerepük van abban, hogy itt mit lehet elérni, vagy hogyan lehetne ezt a helyzetet kezelni.

Hogy ez mennyire lesz hatékony vagy nem, azt én nem tudom megítélni. Az biztos, hogy azért a többi tagjelölt részéről felmerült az kérdésként, hogy azért itt nem alkalmaz az EU kettős mércét, tehát ha most itt hirtelen a migrációs válság miatt Törökország esetében felgyorsítanák a csatlakozási tárgyalásokat, akkor annak milyen olvasata lenne azokban az országokban, amelyek azért nagyon szigorú ellenőrzés alatt vannak. Erre azt lehet válaszolni, hogy az EiT-döntés arra vonatkozik, hogy a meglévő keretek között. Tehát senki nem mondta azt, hogy a meglévő keretek félrerakása nélkül kellene Törökországgal folytatni a tárgyalásokat, hanem a jelenlegi keretek között, ami azt jelenti, hogy akkor azért ugyanaz a viszonylag szigorú módszertan és megközelítés vonatkozik rájuk is. De hát ez megint csak olyan, hogy ez hosszabb távon, vagy viszonylag rövid időn belül, de most ez egyelőre attól függ, hogy legmagasabb szinten mire jutnak ezzel az EU-Törökország akciótervvel.

A földrajzi fekvés kérdése nem igazán jelenik meg. Az EU-nak a hivatalos megközelítése alapvetően az, hogy az EU elfogadta, befogadta azt, hogy Törökország tagjelölt lesz, döntött arról, hogy a tárgyalásokat megkezdi. Onnantól fogva ez nyilvánvalóan jogi kereteket ad ahhoz, hogy hogyan történik ez a folyamat ezekben a kérdésekben.

De amúgy amikor az alkotmányozási folyamat volt 2004 környékén, akkor egy viszonylag hosszú vita volt arról, hogy akkor az EU földrajzi határait bele kell-e írni, vagy nem kell beleírni, de akkor végül is, amennyire én tudom, ez nem merült fel, azt hiszem, vagy nem született erről döntés. Hogy hol húzódnak Európa határai, az egy viszonylag messzire vivő kérdés, de a jelentés, meg az Európai Bizottság azért próbálja nagyon szárazon és csak a meglévő jogi keretek alapján kezelni ezt a kérdést, és abban ez egyelőre nem merül fel. Törökország tagjelölt, tárgyalásokat folytat, és akkor ennek megfelelően viszonyul hozzájuk a Bizottság, illetve az Európai Unió.

A jogállamiság kapcsán amellettem nem tisztem, hogy itt a párhuzamokra utaljak. Azért az látszik, hogy Törökországban, most nem tudom a pontos számot, de olyan 300 körüli újságíró van jelenleg börtönben. A tüntetéseknel is erőszakkal fellépett a rendőrség, tehát azért valószínűleg van alapja a kritikáknak. És nyilván az is tény, hogy a kurdkérdésben az egyeztetések pedig gyakorlatilag elakadtak, sőt gyakorlatilag kijárási tilalom van bizonyos városokban, ahol nagyon jelentős kurd többség van, kvázi ilyen polgárháborús helyzethez közel áll a déli részeken, délkeleti részeken a kialakult helyzet. Tehát itt elsősorban ennek kapcsán fogalmaz meg kritikákat.

Az ankarai jegyzőkönyv kapcsán, azért, mert az attól függ, hogy Ciprussal sikerül-e, ha nem is a teljes rendezést elérni, de ha ott beindul egy folyamat, ami abba az irányba megy, hogy a két fél elkezd együttműködni, az akkor várhatóan kihat az ankarai jegyzőkönyvre, mert akkor nyilván Törökország is hajlandó lesz megnyitni a kikötőit, vagy bizonyos pozitív lépéseket tesz, és akkor annak nyilván lehet hatása a csatlakozási folyamatra is. De a hangsúly amennyire én látom, elsősorban most ezen a migrációs kérdésen van, illetve ettől függetlenül azon, hogy a ciprusi választásokat követően most két olyan elnök van, és úgy tűnik, mind a kettő eléggé elkötelezett amellett, hogy itt legyen egy előrelépés a rendezési folyamatban.

A soros elnökség, a luxemburgi elnökség. Én úgy értékelném, hogy annak ellenére, hogy nyilván Luxemburg és Hollandia is hagyományosan tényleg ennek a nagyon mag Európának a részei, meg hát földrajzilag is elég távol állnak ettől a térségtől, azért nem a lehangosabb szószólói, azért annyit talán itt is el lehet mondani, a bővítési folyamatnak, de én úgy látom, hogy Luxemburg tényleg elég sokat megtett annak érdekében, hogy ez előremenjen. Nyilván azért a luxemburgi elnökségre a migráció nagyon rányomta a bélyegét, és ezzel szorosan összefügghet az, hogy most nagyon sokat kellett foglalkozni Törökországgal, a Nyugat-Balkán országaival. Ez mindenféleképpen látszódik.

A hollandokról én hasonlóan azt feltételezem, hogy soros elnökségként a feladataikat nyilván ők is el fogják látni. Az viszont nagyon fontos, hogy a bővítés területén azért fontos eltérés van az első félévénél és a második félévénél, mert mindig a második félévben jön ki a bővítési csomag, akkor vannak bővítési következtetések. Tehát Hollandia esetében azért elképzelhető, hogy ők kvázi a folyamatban lévő technikai dolgokat, feltételezzük, hogy valószínűleg a legjobb tudásuk szerint vinni fogják. De nagy döntésekre esetleg nyáron kerülhet sor, mert az elmúlt években volt arra többször is példa, hogy a júniusi ÁÜT-ön is hoztak döntéseket bővítési kérdések kapcsán. Ez most elsősorban esetleg Macedónia és Albánia esetében egy nagyon pozitív forgatókönyv esetén merülhet fel, mert egyrészt egy nagyon pozitív forgatókönyvnek kell bekövetkeznie. Másrészt ez összefügg azzal is, hogy a brit népszavazás éppen hogy áll, mert ha éppen egy kampányidőszak van, akkor az EU ilyen jellegű döntéseket valószínűleg nem fog a napirendjére tűzni. És akkor viszont a szlovák elnökségre marad ez decemberben. Szlovákia álláspontja ebben a kérdésben hagyományosan közelebb áll a magyarhoz. Ennyit kívántam elmondani, ennyit reagálnék.

ELNÖK: Köszönöm szépen a főosztályvezető úrnak a kérdésekre adott választát. Az első napirendi pontot ezzel lezárnánk.

10 óra 30 percig szünetet rendelék el, amíg a következő előadónk elfoglalja a helyét. Köszönöm szépen. *(Rövid szünet.)*

Tájékoztató az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye párizsi konferenciáján képviselendő magyar és európai uniós álláspontról

Folytatnánk a bizottság ülését. Rátérnénk a második napirendi pontra: tájékoztató az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye párizsi konferenciáján képviselendő magyar és európai uniós álláspontról. Szeretettel köszöntöm a körünkben megjelent Szabó Zsolt államtitkár urat, a napirendi pont előadóját, akit idén áprilisban már köszönthettünk a bizottság ülésén. Akkor a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programról tartott beszámolót, amelynek kiemelt prioritása a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak a megelőzése, illetve mérséklése és az alkalmazkodóképesség javítása.

Bizottságunk az éghajlatváltozás és a klímavédelem kérdéskörével az Európai Unió energiaunióról szóló csomagja mellett az ENSZ keretében folyó tárgyalások kapcsán is foglalkozott. Az Európai Unió álláspontja a párizsi konferenciára vonatkozóan a 2015 szeptemberi Környezetvédelmi Tanács ülésén alakult ki. Erről a háttéranyagot kedves képviselőtársaim az elmúlt héten megkapták.

Tisztelettel adom át a szót a napirendi pontunk előadójának, Szabó Zsolt államtitkár úrnak. Parancsoljon!

Szabó Zsolt tájékoztatója

SZABÓ ZSOLT államtitkár (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium): Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntöm a bizottság mai ülését. A mai téma a nemzetközi klímapolitika és a párizsi kihívások kérdése.

Az előzményekről talán annyit szeretnék elmondani tájékoztatásul a bizottságnak, hogy még 2011-ben megindultak a tárgyalások a témával kapcsolatosan, ezek előkészítő tárgyalások voltak. Teljesen új alapokra, új gondolkodásmódra és új aspektusból való klímaszemléletre próbálja átállítani ez az új, ENSZ által vezérelt rendszer az egész klímapolitikát. 2013-ban volt egy varsói konferencia, ahol a menetrendet sikerült lerögzíteni, majd ezt követően néhány új globális egyezményalapot sikerült rögzíteni. Az egyik ilyen alap, hogy a kibocsátást olyan mértékben kell csökkenteni az egész világban, hogy a felmelegedés 2 Celsius-fokban vagy 2 Celsius-fok alatt kerüljön meghatározásra, és ezt mint célkitűzés sikerüljön elérni. Továbbá a fosszilis alapú gazdasági berendezkedésről való elmozdulás is ugyanúgy ki lett tűzve mint cél, valamint a klímafinanszírozás. E célra a fejlett országok egy 100 milliárd dolláros forrásmozgósítása is célul lett kitűzve a jövőt illetően. Ezekre majd a későbbiekben szeretnék visszatérni.

A megelőző, előkészítő konferencia 2014 decemberében volt Limában. Ezen a konferencián és a 2015. februári genfi konferencián együtt a bonni ülésszakkal egy rendszer került felállításra. Ebben az év végén november 30-tól december 11-ig megtartandó ENSZ klímacsúcs előkészítése történt meg.

Ami fontos és kiemelkedő a klímacsúccsal kapcsolatosan, és - mint említettem - teljesen új szemléletmódot hozott, az úgynevezett party-driven, vagyis a felek által benyújtott hozzájárulások meghatározása. Az új rendszer úgy szól, hogy nem felülről vezérelt és százalékosan meghatározott vállalásokat kíván a rendszer bármelyik országra ráhúzni, hanem valamennyi országtól kér felajánlásokat, és ezt összerendezve kerül sor egy olyan egyezmény aláírására, amit ezek az országok elfogadnak. Azt lehet mondani, hogy nagy meglepetésre a globális szén-dioxid-kibocsátás 90 százalékaért felelős országok mindegyike adott valamilyen felajánlást, és egész komoly mértékben, például az Amerikai Egyesült Államok 2005-höz képest mintegy 26-28 százalékos visszafogást vagy vállalást tett, vagy akár Kínát is megemlíthetném, amely azt vállalta, hogy 2025-ben a csúcstól, a topot elérve onnantól kezdve további kibocsátás-emelés az ő részéről nem várható. Ez azért érdekes, mert a korábbi évtizedekben ezen országok részéről ratifikált és elfogadott egyezmény nem nagyon került ki. De ugyanúgy India, Brazília és Oroszország is megtette a hasonló mértékű vállalásokat. A gond az, hogy ezek a vállalások, a 2 Celsius-fok helyett még mindig csak 3 Celsius-fokra elegendőek a számok alapján, ha ezek megvalósulnak teljeskörűen.

Ami a magyar vállalásokat, a magyar gondolkodást jelenti: az üvegházhatású gázok csökkentése terén már 2013-ban elértük azt, hogy az 1990-es évekhez képest 36 százalékos csökkentés történt, illetve az EU által közösen vállalt 2020-as számok - amelyek a legambiciózusabbak, azt lehet mondani, az egész világon -, hogy 20 százalékkal csökkenjünk a károsanyag-kibocsátást, 20 százalék energia megtakarítás,

illetve 20 százalék megújuló energia elérése a cél. Ezt a vállalást egyébként az Európai Unió 2030-ra még tovább szeretné növelni, itt már például kibocsátás szempontjából mintegy 40 százalékos megtakarítást tűzött ki célul.

Ami ezen belül kiemelendő, hogy három alapvető olyan célkitűzés van, amit Magyarország is elfogadott, és az Európai Unióval egyeztetve közösen képviselünk a párizsi csúcson.

Az egyik ilyen téma - mint említettem - a károsanyag-kibocsátás. 2030-ra 40 százalékkal kívánjuk csökkenteni az 1990-es szintet, míg az energiahatékonyság területén ugyanezen évre 27 százalékos csökkenést tűztünk ki, és 27 százalékos csökkenést tűztünk ki a megújuló energiaforrásokra.

Ezen belül 2020-ig van egy részvállalás. A 2020-ig történő részvállalás az előbb említett háromszor 20 százalék. Itt Magyarországot párhuzamként állítva: a megújuló energiaforrásokban az eredeti terveink között 13 százalék szerepelt, ezt 14,65 százalékra emeltük, míg a teljes energiamegtakarítás a 2015-os nemzeti reformprogramban rögzítve 10 százalék energiamegtakarítást jelent 2020-ig, és a károsanyag-kibocsátás legfeljebb 10 százalékkal növekszik az EU emissziókereskedelmi rendszerén kívüli gázok esetében.

Magyarország az elmúlt időszakban nagyon aktív szerepet játszott az úgynevezett kereten belüli irányító feladatok ellátásában, a zöld energia, zöld gazdaságélénkítő programok területén vezetőségi tagot is adtunk pont azért, hogy súlyt adjunk ebben a bizonyos Zöld Klíma Alapban való részvételnek. Hazánk egy egymilliárd forintos, közel 4 millió dolláros felajánlást tett, és ezzel a továbbiakban is a vezető pozíciót megtartva azokban a pályázatokban, amik a klíma érdekében kerülnek felhasználásra - amit az előbb említettem, ez az a közel 2800 milliárd forint értékű alap -, ezekben a döntésekben továbbra is részt kívánunk venni és részt fogunk venni. Ez azért fontos számunkra, mert a klímához kapcsolódóan kiírt céljaink eléréséhez mindenképpen olyan pályázatokra és forrásokra van szükség, amivel ezt tudjuk finanszírozni, és ebben a folyamatban részt tudunk venni.

A másik nagyon fontos, amit az elmúlt időszakban tettünk, hogy ez év júniusában elfogadtuk az úgynevezett kiotói jegyzőkönyv vállalásokat rögzítő, szabályozó dohai módosítását, ezt ratifikáltuk, ezáltal is letettük a voksot amellet, hogy szeretnénk kitartani a klímapolitika különböző mutatóinak és számainak javítása mellett, illetve komolyan gondoljuk a párizsi vállalásokat.

Működtetünk olyan zöld gazdasági fejlesztési és gazdasági programokat, amik keretében például az „Otthon melege” programon belül a kvótakibocsátás és a kvótaértékesítés területén történt megtakarításainkból pénzügyi forrásokat biztosítunk ezen politika háttérének a biztosítására. A párizsi csúcson egy magas szintű képviseletet kívánunk biztosítani. Magyarország részéről egyrészt a köztársasági elnök úr vesz részt, másrészt a kormány részéről ehhez a plénumhoz több magas szintű kormányzati képviselő is aktívan fog csatlakozni, és a felajánlásokat támogatva, segítve mindenképpen pozitívan kívánunk hozzájárulni a párizsi klímacsúcs sikerességéhez.

Hogy a jelenlegi helyzetben a párizsi atrocitások és támadások miatt milyen gondolataink vannak: mindenképpen megkerülve vagy elkerülve azt a dolgot, még csak a látszatát is, hogy bármilyen veszély fenyegetheti ezt a klímacsúcsot, ezt a megállapodást, részt kívánunk ezen venni, és azon vagyunk, hogy egy sikeres csúcsot zárjunk, és a vállalásaink, amik az Európai Unióval egyeztetett vállalások, azok továbbra is sikeresek maradjanak.

Én a magam részéről vázpontonként ennyit szerettem volna elmondani. Ha bármilyen konkrét kérdés vagy téma van, akkor nagyon szívesen mélyebben is tájékoztatom a tisztelt bizottságot. Köszönöm szépen.

Kérdések, észrevételek

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. Akkor most képviselőtársaimat illeti a szó, parancsoljanak kérdéseket feltenni! (*Schmuck Erzsébet jelentkezik.*) Schmuck Erzsébet képviselő asszonynak a hozzászólási szándékát látva a mi működésünket szabályozó jogszabály értelmében más képviselő számára az országgyűlési bizottság hozzászólási jogot adhat.

Igy hát elsőként kérdezem a bizottságot, hogy ezt a lehetőséget biztosítja-e a képviselő asszonynak. Kérem, hogy szavazzunk! Aki egyetért vele, kérem, hogy most jelezze! (*Szavazás.*) Megállapítom, hogy a bizottság ezt egyhangúlag elfogadta.

A képviselő asszonyt illeti a szó, parancsoljon!

SCHMUCK ERZSÉBET országgyűlési képviselő (LMP): Köszönöm szépen. Nagyon rövid leszek, mert a napirend előtti hozzászólásoknál első vagyok, és nemsokára el kell mennem.

Köszönjük szépen az államtitkár úrnak a tájékoztatást. Ön jelezte azt, hogy az egyik fontos vívmány, hogy önkéntesen vállalnak a kormányok, és akkor ebből összetevődik majd valami. A cél az, hogy 2 százalékon belül maradjunk. Ön 3 százalékot említett, hogy az eddigi ajánlásokból ennyi jött össze. Én ennél magasabb számokat is hallottam, 4-5 százalékot. Tehát az első kérdésem, amit meg szeretnék kérdezni, hogy azon gondolkodtak-e, hogy milyen mechanizmus fog történni akkor, hogyha ez nem közelíti meg a 2 Celsius-fokot.

Ön említette, vívmány, hogy az Egyesült Államok, Oroszország, Kína milyen felajánlásokat tett. Tudjuk azt, hogy például az USA a '92-es klíma egyezményhez nem csatlakozott. Lehet, hogy ezek önmagukban persze nagy számok, de tudjuk azt, hogy ha 2030-ra 2 Celsius-fokon belül akarunk maradni, akkor később majd 40-70 százalékos csökkentések szükségesek. Ön 25-26 százalékot említett például az USA-ra. Ezek nyilván nagyon kevesek.

Azt is szeretném megkérdezni, hogy a kormánynak milyen tervei vannak arra vonatkozóan, hogy ha vége a párizsi klímacsúcsnak, akkor hogyan fogja a megfelelő feladatokat Magyarország feladatai közé beemelni? Itt elsősorban csökkentési célkitűzésekről beszélnek, és ön is erről beszélt, de tudjuk azt, hogy nagyon komoly más alkalmazkodási feladatok is vannak, például a felszín borítottságának a kérdése. Ehhez kapcsolódóan szeretném megkérdezni, hogy amit ott tavaly tavasszal az utolsó ülésen hirtelen levettek napirendről, mikor kívánja a kormány az Országgyűlés elé visszahozni? És vajon majd mennyire lesz átfogó az a feladatvállalás?

Én azt gondolom, mi nem dőlhetünk nyugodtan hátra, hogy '90 óta a 36 százalékot teljesítettük, hiszen a csökkentés elsősorban a struktúraváltozásból jött, tehát hogy a nehézipar és ezek összeomlottak. És ha 2030-ra valóban átlagosan 40 százalékot kell elérni, akkor az egyéb alkalmazkodási feladatok mellett, mivel az átlag mindig átlag, Magyarország, azt gondolom, meggondolhatja, hogy akár ennél magasabb célkitűzést is vállal, hiszen ezek a vállalások segítik abban az adott országot, hogy egy sokkal könnyebb, környezetbarátabb, például fenntartható energiagazdálkodásra térjen át. Most ennyit szerettem volna kérdezni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e még kérdés, képviselőtársaim? (*Senki sem jelentkezik.*)

Ha megengedi, államtitkár úr, akkor a magyar álláspontban is kiemelten látszik, hogy méltányos és jogilag kötelező erejű megállapodást támogat a kormány. És ha visszapillantunk a kiotói jegyzőkönyvvel kapcsolatos problémákra, akkor a kérdésem az, hogy nem várható-e hasonló, hogy a nagy kibocsátással rendelkező országok, a fejlődő országok, illetve azok, amelyek egyáltalán nem vállaltak semmit, pedig elég jelentős szereppel bírnak, esetleg most is kimaradnának? Az államtitkár úr jelezte, hogy itt felajánlások alapján regisztrálják a különböző országok felajánlásait, és nyilván azok kapcsán, amelyek a kiotói egyezménynek vagy a kiotói jegyzőkönyvnek a visszasságát okozták, hasonlóképpen várható, hogy nem a súlyuknak megfelelő mértékben vállalnak.

Az anyagból látszott, hogy az Európai Unió 9 százalékos részesedéséből Magyarország kapcsán összességében 1 százalék az, ami bennünket érint. Ez talán felveti annak a kérdését, hogy a versenyképességünk megőrzése mellett van-e értelme annak, amit a képviselő asszony felvázolt, hogy még jelentősebb a mostani mutató is, amit vállalt Magyarország, illetve az Európai Unió, mert az is kiemelkedően magas. Tehát lehet-e annak értelmét látni, hogy még ennél is jelentősebb vállalást tegyünk?

És az anyagban szintén szerepel egy olyan mondat, amire szeretnék rákérdezni, hogy a kormány vizsgálja annak a lehetőségét is, hogy az állam támogatása mögött nem uniós, hanem hazai forrásokból energiahatékonysági beruházásokra biztosítson forrásokat. Csak egy rövid gondolatot arról, hogy itt mire kell gondolni, illetve mi az, amiben a kormány gondolkozik? Köszönöm szépen.

És akkor visszaadom a szót a válaszok megadására.

Szabó Zsolt válasza

SZABÓ ZSOLT államtitkár (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium): Köszönöm szépen. Először is, talán a 3 Celsius-fok és a 2 Celsius-fok kérdése. Véleményem szerint, nem tudom pontosan, de véleményem szerint az ENSZ abban gondolkodik, hogy az adott szó nagyon fontos.

Az is biztos, hogy gazdasági érdekek mozgatják és motiválják az egész rendszert. Utalok itt például az Amerikai Egyesült Államok palagáz-kitermelési kérésére, vagy például az európai elektromos rendszerek nagy veszteséggel való működésére, ami óriási problémát okoz és közvetlenül a klímára is hatással van.

Az is biztos, hogy túl-ig rengeteg szakmai véleményt hallunk. Van olyan angol szakértő, aki azt mondja, hogy egyáltalán nincsen klímahatás, nincs klímaváltozás, a föld nagy globális egységei mozognak ebbe az irányba. Itt van például a NASA legújabb felmérése, amely azt mondja, hogy az északi póluson lévő hó vastagsága, a hótömeg vastagsága inkább növekszik, mint csökken; ugyan van csökkenés is, de inkább növekszik tömegében, és vastagszik a hóréteg. Ezeket nagyon nehéz megmondani. Egy dolog biztos: a környezetünkre oda kell figyelni.

Hogy a felajánlásokat betartják, nem tartják be: nyilván nincs olyan rendszer, amivel kötelezni lehet őket. Tehát ha az USA azt mondja, hogy ő ugyan felajánlotta ezt a 26-28 százalékot, de ezt nem fogja betartani, akkor bajban vagyunk. Főleg azon országok, amelyeket fel is soroltam, Oroszország, Brazília, India, Kína, USA, a nagy részét viszi el ennek a rendszernek. Akár az Európai Unió a maga 9 százalékos részarányával vagy Magyarország ezen belül, jóval kevesebbek vagyunk.

161 részes fél tett egyébként nyilatkozatot, ez közel 92 százaléka a világ teljes kibocsátásának, ami azért, úgy gondolom, már mérvadó. Ha egy cseppet jobb helyzetet tudunk teremteni, mint a kiotói egyezmény és annak elfogadása, már akkor előbbre vagyunk. A célt véleményem szerint mindig magas szinten kell kitűzni, azért van nyilván a 2 Celsius-fok. Szerintem maga a szakmai szervezet az ENSZ-en belül is

tudja, hogy ezt valószínűleg nem fogjuk tudni elérni, de jó lenne, ha legalább a szándékot ebbe az irányba erősítenék, mert csak így működik.

Hogy mit tesz a kormány ebben az egész kérdéskörben? Egyrészt pályázatokat, nagyrészt a klíma hatásainak a kivédésére vonatkozóan, gondolok itt a különböző ár-és belvíz elleni védekezésre; rengeteg csatorna- és vízrendszer kiépítése, kitisztítása. Nagyon sok pénz kellene, az elmúlt néhány évtized elmaradt fejlesztéseit mind most próbáljuk pótolni. Ha csak a Tiszát nézzük meg, most volt egy kis eső, és 4,5-5 méterrel megemelkedett a víz. Bár a Tiszában most kevés volt a víz, de ha egy átlagos vízszint van, akkor most árvízhelyzetet jelent ez az egész dolog. Ezek a fejlesztések folyamatosan történnek.

Ugyancsak vonatkozik a mezőgazdaság átalakítására. A gazdák számára programok kiírásával foglalkozik a kormány az öntözőrendszerek kiépítésére és ezáltal a klímahatás csökkentésére. Egyre szárazabb a klímánk, ezt meg kell tudnunk oldani, és a vizet pedig, ami van, vissza kell tartanunk. Ezek is pályázati kérdések. Mint előbb említettem, az otthonainkban a lakosság szemléletformálása, átalakítani az energiamegtakarításra, energiatakarékosságra, és ne adj' Isten, egy renitens gondolat azzal kapcsolatban, hogy Paks mennyire szennyezi a környezetet, mennyire nem, egy dolog biztos: sokkal olcsóbban és zártabb körben lehet vele energiát előállítani. A megújuló energiát természetesen fontos, hogy emeljük, az benne is van a kormány terveiben, itt azonban a pénzügyi eszközeink limitáltak.

A cél egy dolog: Magyarország GDP-je úgy növekszik, hogy nem melleleg közben a károsanyag-kibocsátásokat vissza tudjuk fogni. Ez köszönhető annak is, hogy az egész ipar átalakult, olyan iparágak erősödtek föl, amik kevésbé környezetszennyezők. Véleményem szerint ezen belül van néhány iparág, ami nem is biztos, hogy nincs most, mert nem vagyunk abban az iparban fejlettek, és nem vagyunk annak az iparágak a területén jelentős előnyben a többi európai uniós vagy akár a világ többi országával szemben, de nyilván van olyan, amin egyenesen nyerünk is az én véleményem szerint. Tehát a GDP-növekedést meg kell tartanunk az egész rendszeren belül. (*Schmuck Erzsébet távozik az ülésről.*)

A fejlődő országok kimaradása egy jó kérdés. Ők kevésbé érzékenyek a környezetre. Az egyik legnagyobb pénzügyi forrást vagy gazdasági erőforrást onnan tudják kivenni. Ezt a folyamatot nehéz megállítani. Idő, amíg ez így át fog alakulni.

Maga az ENSZ is, a kiotói egyezmény is csak egy keret volt. Amit elmondtam az előbb: nagyon nehezen lehet olyan eszközöket találni, amik olyan szankciókat tartalmaznak, hogy kötelező legyen azt a vállalat, amit megtesznek, be is tartani. Ráadásul vannak érdekes számok: azt hiszem, hogy a Bizottság is tisztában van azzal, hogy például - hogy nevet is mondjak - Kína, Brazília vagy akár India esetében nem is látjuk a valódi összefüggéseket, számokat, gyakran csak közvetett módon, gazdasági számokból lehet következtetni bizonyos viszonyokra.

A mi példánk, a mi gondolkodásmódunk példaértékű, és ennek is szánjuk. Nem vagyunk mérvadó pont gazdaságilag, az EU része vagyunk, de mindenképpen elől kell járnunk, hogy olyan példát statuáljunk vagy olyan példát mutassunk, ami a többi országot is arra viszi, hogy ebbe az irányba kell menni. Nehéz gondolkodásmód, a pénz, a tőke mindig csábítóbb, mint bármilyen más folyamat.

Az a gondolkodásmód, hogy alulról építkezzünk, és ne felülről mondjuk meg, az egy jó dolog. A korábbi taktika a kiotói vagy akár a dohai egyezmény keretein belül, úgy néz ki, hogy nem volt túl sikeres. Reméljük, hogy ez a taktika sikeresebb lesz. A sok előkészítő tárgyalás azt szolgálta egyébként, hogy a különböző országokat és kormányokat sikerüljön gazdaságilag és politikailag rávenni arra, hogy ezeket aláírják. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen az államtitkár úr válaszait. Ezzel a napirendi pontot lezárom.

Az ülés bezárása

Tájékoztatom kedves képviselőtársaimat, hogy a következő bizottsági ülésünkre ezen a héten szerdán, tehát 25-én, 13 órakor kerül sor, amikor is Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszternek lesz az éves meghallgatása. Szeretném felhívni képviselőtársaim figyelmét, hogy az ülésünk nem ebben a teremben, hanem a régi bizottsági teremben, a 61-es Nagy Imre-teremben lesz.

Köszönöm szépen mindenkinek a mai munkáját. Viszontlátásra.

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 56 perc)

Tessely Zoltán
a bizottság alelnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Madarász Mária és Nánásiné Czapári Judit